

tum, sterilem vocat, rubiginem
huius occasione de eius proprietatibus
quædam dicenda.

Precipitationis modos, & necessitates indicat.

Cap. 26.

DE Ferri proprietatibus, & actionibus, quas, & quomodo eas perficiat in humano corpore, multi multa dicunt scriptores, quorum catalogum recenset in defessus. *Sennertus lib. 3. p. 2. sec. 2. cap. 7.* pauci vero rem tetigerunt propter Hippocraticæ doctrinæ incertitiam, dicam autem quomodo adstringat, vel quomodo laxet.

Ferrum adstringit manifestè, ideòque stomachum, & vicinias quæque roborat: convenit itaque dyſentericæ, lientericæ, diarrhœæ, omnibusque morbis laxis, & dissolutis &c. Quibus reclamari audio, quod ferrea medicamenta mulierum menses promoveant, restaurentque iecinoris, & lienis defectus, adeoque hinc potius laxare, quam adstringere.

Quibus respondeo in nobis nimirum, non raro oberrare, sal quoddam resolutum, genitum ex acido

HIPPOCRATES. 243

acido, & alcali minus inuicem *Ferrea me-*
concordantibus compositum, ob *dicamenta*
id diaphæresi, & transpirationi in-
eptam, neque medicamentis pur-
gantibus auscultare, vt experientia
docet, voca hoc vt placet, humo-
rem plane excrementitium, vel in
prima, vel in vltima corporis re-
gione existentem, cuius siue vte-
rus, hepar, lien, renes, pancreas,
mesenterium, vel stomachus sit
productor, idem nunc est.

Sumpto itaque ferro, quod vt
supra mechanicè ostendi, omnia
acida facillimè combibit, illicò sal
illud nouum liquidum, acetosum,
ad ferrum præceps ruit, eique ad-
hæret, vt illud dissoluat.

In dissolutionis actu dictum a-
cetosum sal, vel acetosus humor
excrementitius, dum ferro adhe-
ret, illudque rodit, coagulatur iux-
ta saporis speciem, vel in nigrum,
vel in viride liquamen, vt alui ex-
creta testantur: non secus, quam si
idem ferrum sub artificis manu
dissoluitur in spiritu vitrioli fit vi-
ride, si in aceto, solutio rubescit:
natura enim, tam in macro, quam
microcosmo iisdem instrumentis
operatur, docet Magister.

Cum vero ferrum in acido na-
turali stomacho valde grato li-

quore dissoluitur, vt sunt huius-
census aciduli ferro immaturo
prægni, & potatur, penitus admit-
tuntur ad intima huiusmodi li-
quores, & absumuntur, ferrum
vero vt dixi alimonie ineptum ab
acido separatur, alcali actione, à
commisto, in qua segregatione
confluunt dicti fals-acidi humo-
res ad ferrum, illi adhærent, atque
vnà per inferiora exturbantur.

Simili prorsus modo contingit
argento in aqua forti soluto, in
hanc solutionem, si cupri lamellæ
inijciuntur, tunc statim aciditas
aquæ fortis deserit argentum, &
rodit cuprum.

Rursus in illud solutum à cu-
pro viride, lamine ferri mittam; sic
acidi spiritus aquæ, cupro saturati,
confluunt ad ferrum, illudque ro-
dunt, cuprumque deponunt, quia
ferrum facilioris solutionis quam
cuprum.

*Ferrum mu-
tatur in cu-
prum.*

Goslarienses rustici in aquam
vitrioli cuprei prægnam proiciunt,
ferrum antiquum, illud suo tem-
pore in cuprum mutatum, extra-
hant, vendunt, quia per fusionem
cuprum euadit, hanc metamor-
phosin, plurimi veram transmuta-
tionem esse crediderunt, vt & ho-
die creditur, vt scripta doctorum

HIPPOCRATES. 245

virorum testantur.

At penitius inspiciendo, aqua naturali acido prægna, percurrit cupri mineram immaturam, quã rodit in vitriolatum cuprei succum, cum vero acidus hic spiritus reperit ferrum, quod leuius est cupro, hoc rodit, & eodem modo vt supra ostendi, in dissoluti ferri locum succedit cuprum, adeoque non est transmutatio, sed necessaria præcipitatio.

Ita in humano corpore contingere mechanica ratio, & necessitas dicitur, præsertim cum natura in omni re similis existat, vt Senex docuit. Nisi enim excrementitius humor cuiusdam sem acidæ naturæ, & saporis esset, ferrum in corpore, non dissolueretur in viride, vel nigrum liquamen, vt quotidie oculis intuemur, & etiam cap. 16. manifesta mechanica ostendi: & nisi excrementa dicto colore tingantur, iam ferrum, ferreæque aquæ inconsideratè propinantur, non enim reperit humorem idoneum, à quo soluatur, tunc sanè ferrum adstringit, licet inclytæ facultatis medicæ Vienensis crocus martis aperiens assumptus per os fuisset. Curiosus videat Clauis cap. 8.

HIPPOCRATES. 247

tia spectatur, ornauit.

D. Leonardus Turneisser, clauum ferreum, me presente, ac uidente igne calefactum, ac oleo immisum, in aurum conuertit. Romæ die 20 Nouembr. post prandium.

Huiusmodi clauos aliquoties ludendo propria manu parauimus. Qui uero metalla uulgari, & rustico modo tractant, illis uidentur impossibilis ferri, & auri conglutinatio, credunt itaque pro certo hunc clauum uerè ex ferro in aurum transmutatam esse, huius opinionis causam confirmat, quod aurum ferro non adhæreat, imò aurum liquatum illud in momento, sicut sulphur corrodat, & in rubiginem uertat.

Connectitur autem ferrum auro, per præcipitationis necessitatem, ut dixi, nimirum eo fundamento, quo ferrum cuprum præcipitat.

Seca igitur clauum ferreum in duas partes, extremitatem humectata saltem saliuâ, & statim tange humidam partem cum cupreo uitriolo, & in ipso puncto ferri extremitas rubescit, acquiritque cupri naturam. Cupro autem facili-
mè aurum associatur.

Cupro huic ferro, adapta cus-

L 3 pi-

Sicut sulphur commune, sic aurum ferrum in rubiginem uertit.

Gluten fit ex cuprea monesa, uel ex auro & argento colliquatis.

248 TACHENII

pidem ex auro puro factam, cum-
que borrace, & aurea solidatura
(glutine auri) in carbonum com-
modo igne more solito colliqua-
to, & habebis clauum aureum
tantæ famæ.

Hunc Turneifserus tinxit ferru-
gine, sub qua aurum abscondit, ac
magno Principi (sine dubio) mani-
bus tractandum obtulit, qui ita
laruatus, à peritissimo quoquo
ferrum diiudicabatur, quem igne
calefecit, ac in oleum quoddam
(vt ait testimonium) intinxit, quo
actu abluit ferruginem, & au-
rum apparuit. En artificium, si ar-
tificii nomine dignum.

Sed redeamus ad ferrum, quod
assumptum per os, liberat ab ab-
structionibus à supra dicto excre-
mento abortis, & aperit per acci-
dens, absorpto scil. coagulatore, a-
cido errante, & à natura proscrip-
to, non tamen quod per se proin-
de desinat esse constrictiuum, &
roboratiuum.

*Diaphrag-
ma non a-
scendit.*

*Aperit ergo potestate specifica,
& appropriata, quatenus reperit
acidum degeneratum, hypo-
chondriis morbosum, quod ab-
sorbet, utpote illi gratum, & ap-
propriatum, ac vnà per inferiõra
deturbantur.*

Con-

HIPPOCRATES. 249

Constringit verò qualitate secunda, dum scilicet non soluitur à morboſo Hypochondriorum acido, tunc fanè eius vsus valdè nocuus, & ab Auicenna rectè inter venena connumeratur, vt in Clauis cap. 8. ex professo notaui.

Notandum, quod vitriolum martis non fit offerendum in laxis, & diſſolutis morbis febrem comitem habentibus.

Nux Cassa. Cap. 27.

CVprum, dixi, ab aceto verti in æruginem, hanc stillare iubet reſormator. *Memini*, inquit, *in Appendice fol. 72. me mentionem feciſſe, cuiusdam menſtrui ſecreti; hoc menſtrum quanquam iubebat malignorum, ingratiffimorumque cuculorum canina inuidia, inter ſecretiora arcanorum ſcrinia detineri, nec tam citò in meridianam lucem emitti; dum tamen omnem vindictam, ingrati tudinis, & odij, vnde mihi pro beneficijs iniurioſè illatis, Deo relinquendum, ſuadet rectè factorum conſcientia, vt bonitati publicæ, rem præſtem gratam, ſpiritum prænominatum, publici iuris faciã, cui magna remedio-*

Triftis ſeueritas quæ dem in oft in vultu: aſ verbis nulla fides: Terent. And.